

CENTRAL VETERINARY INSTITUTE

WAGENINGEN UR

Ministerie van LNV
Mevr. Dr. C.J.M. Bruschke
Prins Clauslaan 8
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

**Divisie Bacteriologie
en TSE's**

DATUM
21 april 2010

ONDERWERP
Advies Q-koorts

UW KENMERK / UW BRIEF VAN
VDC 10.1287/CPM / 20-04-
2010

ONS KENMERK
ZIJ/100421/1

Geachte mevrouw Bruschke,

Naar aanleiding van het verzoek van mevr. Ir. A.M. Burger treft u hierbij het advies van het Centraal Veterinair Instituut aan n.a.v. de twee vragen over Q-koorts m.b.t. de tankmelk-monitoring en het testen van jaarlingen,

Vraag 1: Tankmelkmonitoring

Op 1 oktober is gestart met de tankmelkmonitoring. Eenmaal per twee maanden zou een tankmelkmonster van melkgeiten- en melkschapenbedrijven onderzocht worden op Q-koorts. De tweemaandelijks tankmelkmonitoring verving het eerdere criterium voor besmetverklaring, een verhoogd percentage abortus als gevolg van Q-koorts. De tweewekelijkse tankmelkmonitoring is in december ingevoerd om besmette bedrijven zo spoedig mogelijk op te sporen om de drachtige dieren te kunnen ruimen.

Na 1 juni zijn er geen drachtige dieren meer, het directe gevaar voor de volksgezondheid van de bedrijven die deelnemen aan het tankmelkonderzoek is dan geweken. Alle bedrijven hebben dan de lammerperiode achter de rug en de status van alle melkleverende geiten- en schapenbedrijven is dan bekend.

In het advies van 9 maart stellen de deskundigen *"Na 1 juni kan de bemonstering terug worden gebracht naar de oorspronkelijke tweemaandelijks frequentie, mits de dieren vóór die tijd volledig gevaccineerd zijn"*.

Bent u het eens met onze analyse dat er, omdat er na 1 juni geen drachtige dieren meer zijn, het directe gevaar van de bedrijven die deelnemen aan het tankmelkonderzoek voor de volksgezondheid is geweken? Deelt u de analyse dat de toegevoegde waarde van de tweewekelijkse testen voor de bestrijding van Q koorts veel lager wordt?

Advies CVI

De tankmelkmonitoring is bedoeld als een instrument om negatieve ("vrije") en positieve (besmette) bedrijven van elkaar te kunnen onderscheiden. De resultaten van de monitoring vormen de basis voor een garantiesystematiek en een gedifferentieerde beheersingsstrategie op bedrijven, waarbij op besmette bedrijven stringenter maatregelen worden voorgeschreven.

Tankmelkonderzoek met een frequentie van één maal per twee maanden werd voor dit doel als toereikend beschouwd bij de introductie in oktober 2009.

Central Veterinary Institute,
onderdeel van Wageningen UR
Postbus 65
8200 AB Lelystad

BEZOEKAADRES
Edelhertweg 15
8219 PH Lelystad

TELEFOON
(0320) 23 88 00

FAX
(0320) 23 81 53

KVK
09098104 - Arnhem

INTERNET
www.cvi.wur.nl

Central Veterinary Institute (CVI) is een onafhankelijk onderzoeks-instituut binnen de Stichting DLO, nationaal referentie-instituut voor de overheid, ISO 9001 gecertificeerd en voldoet aan de eisen voor testlaboratoria (ISO 17025; registratienr. L389). Specifieke onderdelen werken in compliance met GLP.

Op basis van adviezen van het breed deskundigenoverleg hebben de Ministers in december 2009 besloten over te gaan tot het ruimen van drachtige dieren op besmet verklaarde bedrijven als een snelle eenmalige, exceptionele maatregel speciaal voor het lammerseizoen 2010 om de uitstoot van Coxiella bacteriën in deze periode zo veel mogelijk te beperken en daarmee een reductie van de humane blootstelling te bewerkstelligen.

Uitgaande van deze strategie en in de verwachting dat het tankmelkonderzoek meer positieve bedrijven zal opsporen naarmate de lammerperiode nadert, hebben de deskundigen geadviseerd de frequentie van het tankmelkonderzoek te verhogen naar 1x per 2 weken. Dit is in december 2009 ingevoerd om het effect van de ruimingsmaatregel zo groot mogelijk te maken, omdat bij het continueren van de tweemaandelijks monitoring de kans groot was dat een groot aantal bedrijven pas zou worden opgespoord nadat al veel bacteriën zouden zijn uitgestoten na abortus of bij de normale partus.

Aangezien de grootschalige ruimingsmaatregel op positieve bedrijven speciaal betrekking had en heeft op het lammerseizoen 2010, er na juni 2010 geen drachtige dieren, als grootste potentiële bron voor de uitstoot van grote hoeveelheden bacteriën, meer aanwezig zijn, en de positieve bedrijven bekend zijn, onderschrijf ik uw analyse dat het directe gevaar voor de volksgezondheid is geweken en het handhaven van het tweewekelijks testen geen toegevoegde waarde meer heeft. Ik adviseer u dan ook de frequentie vanaf juni 2010 weer terug te brengen naar 1x per twee maanden, zoals oorspronkelijk bedoeld was voordat de ruimingsmaatregel werd ingevoerd.

Vraag 2: Testen van jaarlingen

In eerdere adviezen heeft u aangegeven dat herhaald testen van dieren geen zekerheid geeft over een negatieve uitslag, dit vanwege het intermitterende uitscheidingspatroon van de dieren. Hierdoor blijft het risico bestaan dat positieve dieren niet tijdig gedetecteerd worden en alsnog drachtig worden, waardoor de infectiebron opnieuw wordt geïntroduceerd.

Voor de bokken hebben wij besloten dat drie maal testen met een tussenpoos van 6 weken voldoende zekerheid biedt, omdat bokken zelf geen risico voor de volksgezondheid vormen.

Is bovenstaande redenering algemeen geldend voor vrouwelijke dieren, of kan er, bijvoorbeeld voor dieren die nog niet eerder drachtig zijn geweest, wel een betrouwbare negatieve uitslag verkregen worden waarmee deze dieren van het levenslang fokverbod ontheven zouden kunnen worden? Zo ja, waarom en hoe?

Advies CVI

In eerdere adviezen m.b.t. bokken op positieve bedrijven hebben wij aangegeven dat hoe vaker deze dieren negatief worden getest, des te groter de zekerheid wordt over hun status, maar dat absolute zekerheid niet verkregen kan worden. Zelf vormen deze dieren geen risico voor de volksgezondheid. Indirect zou een besmette bok, indien het sperma besmet zou zijn, geiten kunnen infecteren tijdens de dekking. In hoeverre een infectie via deze route aan zal slaan bij gevaccineerde geiten is onbekend.

In het algemeen wordt dit niet als een belangrijke route aangemerkt. Wel moet naar de eigenaar van een positief bedrijf worden gecommuniceerd, dat indien hij overweegt een bij herhaling negatief geteste bok in te zetten, hij/zij een risico neemt, weliswaar klein, maar met mogelijk grote gevolgen indien het bedrijf in de routine monitoring positief wordt bevonden. Mede omdat wij verwachten dat weinig eigenaren hiertoe zullen besluiten en zullen besluiten tot aankoop van op tijd gevaccineerde bokken van negatieve bedrijven, zal de impact voor de landelijke Q-fever situatie ook zeer beperkt zijn.

Central Veterinary Institute,
onderdeel van Wageningen UR

DATUM
21 april 2010

DHS KENMERK
ZIJ/100421/1

PAGINA
2 van 3

Geiten vormen wel een risico voor de volksgezondheid vanwege het feit dat zij aflammeren of kunnen aborteren. Zoals eerder aangegeven is de uitslag van een negatieve test niet betrouwbaar, gezien de intermitterende uitscheiding, **ongeacht de leeftijd**. De betrouwbaarheid neemt toe indien monsters zijn genomen rond de partus of de abortus.

Concluderend: ook bij jonge dieren kan geen betrouwbare negatieve uitslag worden verkregen. Ik moet u dan ook een opheffing van het fokverbod voor jaarlingen en eveneens voor lammeren, die in 2010 op besmette bedrijven zijn geboren, ontraden.

Met vriendelijke groet,

F.G. van Zijderveld
Hoofd Divisie Bacteriologie en TSE's
Plv. dir. Centraal Veterinair Instituut van WUR

Central Veterinary Institute,
onderdeel van Wageningen UR

DATUM
21 april 2010

ONS KENMERK
ZIJ/100421/1

PAGINA
3 van 3